

A Somogyi-könyvtár polcairól

Makariosz szőlőfürtje

Bor és vallás művelődéstörténeti és liturgikus kapcsolatait tárgyalja Szőlőhegyek védőszentjei című munkájában Ambrózy Ágoston dr. Az 1933-as szeptévben kiadott művet a szerző Sík Sándornak, a szegedi egyetem irodalomtanárának ajánlotta.

„A szőlészet és borászat vallásos vonatkozásai a pogány mitológiákon át a mai napig a legkülönbözőbb formákban jelentkeznek. A szimpózionokon bormámorba fúlt az egész görög bölcsélet és egy Dionysos-i kort sóvárgott, amelynek istene gondúzó, szívvidámító, amely a testnek szép fejlődést ad és a műzsákon át a kultúrát is sugalmazza... A kereszténység borának vallásos vonatkozásai ezzel szemben a lelki életre utalnak. Az evangélium lapjain az örökélet kenyerével és borával van megterítve. Éppúgy az egyházművészetek csúcsain, fel a cinquecento-ig, az Utolsó vacsora bora a bor apoteózisa.”

Így jelöli meg írásának témáját Szőlőhegyek védőszentjei című munkájának nyitófejezetében Ambrózy Ágoston dr. A 39 oldalas füzetke megjelenési éve 1933, amely esztendő XI. Pius pápa a megváltás 1900 éves évfordulójára rendkívüli szeptévvé nyilvánította. A kiadványt a szerző Sík Sándornak szóló dedikációja teszi a szegediek számára külön is értékké. (Sík Sándor 1929-1944-ig a szegedi egyetem irodalomtörténeti tanszékének tanára volt.)

A „bormámorba fúlt szimpózion” említéséhez talán annyit, hogy a görög „szünposzion” eredeti jelentése „együtt ivás”, azaz beszélgetés szeszes ital mellett. Komoly férfiak nem egyszer tárgyaltak ilyenkor tudományos, különösen bölcséleti kérdéseket – amint egy hasonló eseményről Platon is megemlékezik Lakoma (ógörög címén: Szünposzion) című dialógusában.

Ambrózy Ágoston vázolja a bor és vallás kapcsolatának történeti, néprajzi és liturgikus összefüggéseit. „Megjegyzem különben, hogy maga a szőlő a szent könyvekben Makár (*Alexandriai Szent Makariosz – a szerk.*) nevéhez fűződik, akiről ott az van megírva, hogy egy tisztelőjétől gyönyörű szőlőt kapott, de arra

magát méltatlannak tartván, tovább adta és így ment az kézről-kézre, míg nem vissza jutott hozzá, a legméltóbbhoz.”

A szerző sorra veszi az egyes borvidékek védőszentjeit Burgundiától a hazai pincékig. Megtudjuk, hogy „az óbudai és újlaki vincellérek védőszentjükül Noé patriarkát, Pétert és Pált tisztelték, a tolnai borvidék Szűz Máriának van felajánlva, mióta IX. Pius pápa gyógykezelésében egy szegszárdi borral oly nagy hatást értek el.”

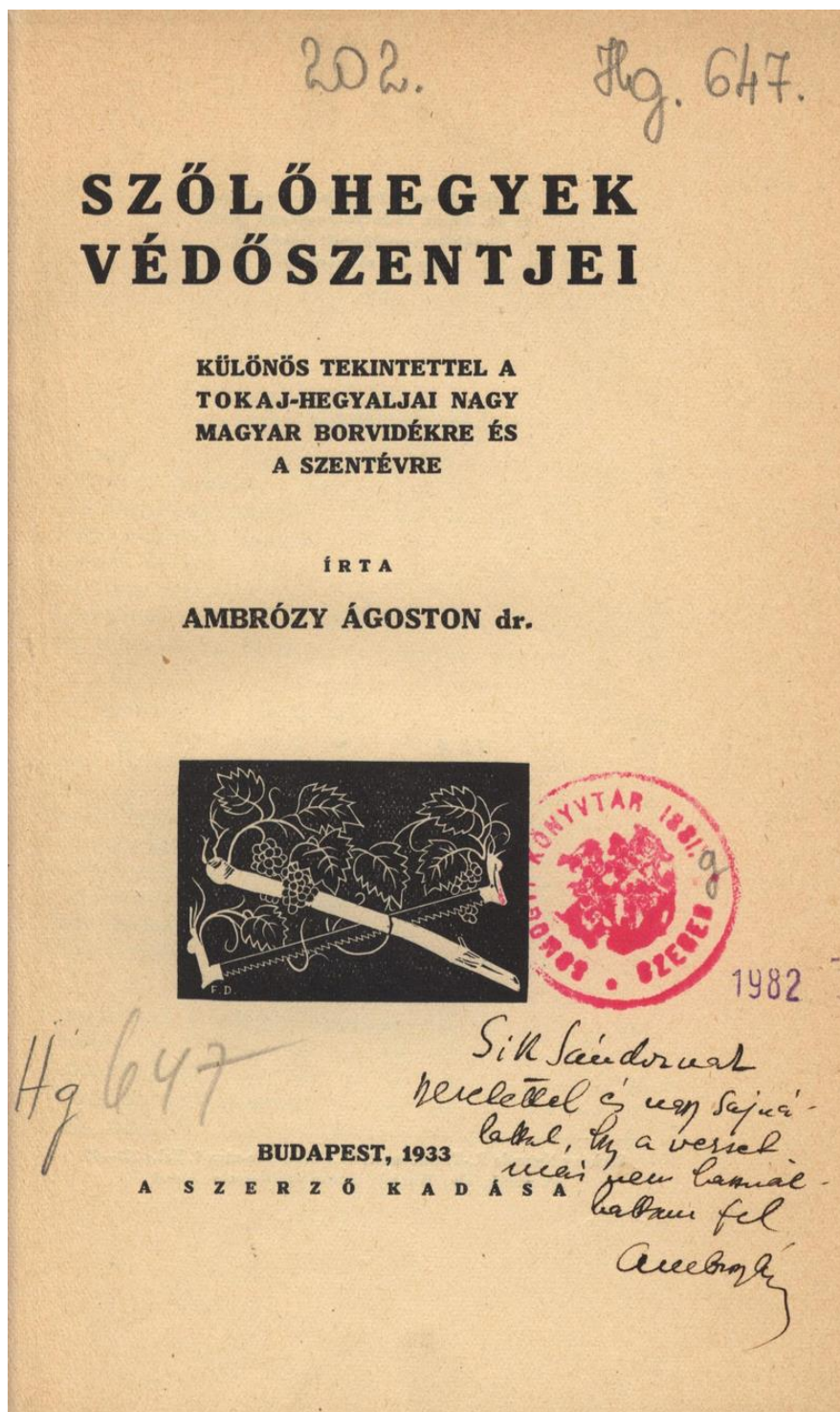
Vidékünkhöz közelebbi szentek után kutatva sem maradnak szőleink oltalom nélkül. „Bácska viszont Orbánt, a fagy elleni védőszentet vette körül oly kultusszal, hogy róla az egyik szőlőművelő helységet Orbánfalvának nevezték el és annak főterén tiszteletére szobrot állítottak... Érdekes, hogy az ikonográfiában egyedül Orbánnál jut kifejezésre a szőlészettel való kapcsolat: hatalmas szőlőfürttel szokták ábrázolni. Ő volt az a pápa, aki elrendelte, hogy a kehely és a paténa csak aranyból vagy ezüsből készíthető.”

Nyilas Péter

SOMOGYI KÁROLY
VÁROSI ÉS MEGYEI KÖNYVTÁR
SZEGED

(A Somogyi-könyvtár gyűjteményéből)

cím: 6720 Szeged, Dóm tér 1-4.
levelezési cím: 6701 Szeged, Pf. 441.

telefon: +36 62 425 525
fax: +36 62 630 601

e-mail: library@sk-szeged.hu
honlap: www.sk-szeged.hu